

2022-02-17 LŠTA pasitarime su Baltpool, Energetikos ministerijos ir VERT atstovais buvo diskutuota apie biokuro rinką, kainų stabilizavimą, biokuro prieinamumą, jo kokybę, resursus, apie miško atliekų panaudojimo skatinimą ir kitas aktualijas.

Pasitarimo metu Baltpool atstovas Vaidotas Jonutis pristatė biokuro rinkos apžvalgą, kurios pagrindinės mintys:

- Biokuro kainos ateinantiems mėnesiams (kovui ir balandžiui) nemažėja;
- Dėl padidėjusių įsigijimo ir išvežimo kaštų reikšmingai sumažėjo ir pabrango importas iš Baltarusijos.
- Skirtumas tarp SM3 ir SM2 biokuro lieka ribose iki 20 %.
- Aukščiausios biokuro kainos Pietų Lietuvoje (apie 30 EUR/MWh), mažiausiomis kainomis SM3 dideliais kiekiais perka VŠT (20-22 EUR/MWh).
- Biokuro tiekėjai nenori ilgalaikių sandorių. Tie kas sudarė šiai žiemai – „prašovė“.
- Baltpool ruošia naują sistemą ilgalaikių sandorių formavimui. Gali būti numatyta biokuro kainos formulė. Tokie sandoriai pagerintų biokuro tiekimo patikimumą.
- Estijoje biokuras pigesnis, lyginant su Latvija ir Lietuva, nes ten nebuvo baltarusiško importo.
- Latvijoje nutraukta apie 80 % biokuro tiekimo sutarčių, nes buvo numatytos per mažos kainos.
- Vakarų medienos grupė perka skiedrą brangiau negu šilumos gamintojai, todėl energijos gamybai liks tik prastėjančios kokybės žaliava ir atitinkamai biokuras. Biokuro kokybė prastės ateityje, todėl šilumos tiekėjams teks deginti vis prastesnį kurą.
- Ateityje gali trukti žaliavos biokurui, nes jo poreikis auga ir kaimyninėse šalyse.
- Kt

V. Jonutis taip pat pristatė Baltpool pasiūlymą šilumos ūkio įstatymui, kurio esmė - šilumos gamintojai, realizuojantys ne mažiau kaip 100 GWh šilumos per metus, įsigydami elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti reikalingą biokurą, privalo įsigyti ne mažiau kaip 30 procentų biokuro, kurio gamyboje kaip žaliava gali būti naudojamos miško kirtimo liekanos. Pasiūlymas paremtas SM3 biokuro rūšies pertekliumi rinkoje ir SM2 deficitu. Atsižvelgus į latvių rinkos poreikį ir LŠTA išsakytus priekaištus dėl biokuro kokybės, siūloma nauja biokuro specifikacija – SM3D. Tai kamienų medienos, medienos pramonės liekanų, negenėtų medžių, išdžiūvusių energetinių augalų ir išdžiūvusių miško kirtimo liekanų (nebus galima į biokurą žievės ar pjuvenų maišyti papildomai) pagamintas biokuras, kurio drėgnis iki 55 proc., peleningumas iki 5 proc., o chloro kiekis nuo sausosios masės – <0,02 proc.

Pasitarime diskutuotos temos:

1. CŠT įmonių pastabos dėl neišlaikomų biokuro kokybės reikalavimų. Peleningumas dažnai viršija leistinas normas – siekia 3-9 %. Esant drėgniams orams atvežamas biokuras padidinto drėgnumo, o su tokiu biokuru negalima pasiekti katilų nominalios šiluminės galios. Vietoje vieno tenka užkurti du katilus. Tai didina šilumos gamybos kaštus. Dėl blogo biokuro ir rizikos, kai kurie NŠG net nedalyvauja aukcionuose. Kai kurios įmonės dėl to turi

naudoti daugiau gamtinių dujų. Nėra institucijos, kuri tai prižiūrėtų. Baltpool mano, kad tai gana brangu, pirkėjas turėtų išlikti galutiniu suinteresuotu subjektu įsigyti tinkamos kokybės biokurą. Tačiau dažnai nėra galimybės atsisakyti nekokybiško biokuro, jis maišomas, prastoji dalis slepiama biokuro sluoksnyje ir t.t. Energetikos ministerijos nuomone, turėtų griežtėti sankcijos biokuro tiekėjams dėl jo kokybės neatitikimų.

2. Dėl biokuro sudėties ir jos kontrolės. Biokuro elementai (S, Cl), lemiantys katilų koroziją, sunkiai sukontroliuojami, nes dažnai biokuras vežamas be sandėliavimo, o ir pristatymo vietoje paimti bandiniai analizuojami kelias dienas, trūksta laboratorijų sudėčiai nustatyti. Neregamentuojama atominio azoto kiekis biokure. Kuro azotas degimo metu virsta didelėmis azoto oksidų koncentracijomis dūmuose. Kad palaikyti jų leistiną koncentraciją į dūmus, pagal naują aplinkosaugos direktyvą, reikės purkšti amoniaką, karbamidą ar pan., daugiau reagentų naudoti chemikalų kondensato neutralizavimui. Visa tai didina šilumos gamybos kaštus, kurių nevertina VERT, nustatydama šilumos kainas. VERT turi keisti kainodarą, kad šilumos gamintojai pasidengtų papildomas sąnaudas.
3. Dėl biokuro rinkos ateities. Stebint 2-3 kartus padidėjusias ir nekrentančias biokuro kainas (galimai dėl aukštų dujų kainų, perpardavinėjimo ar pan.) bei perspėjant dėl šio kuro galimo deficito, šilumos tiekėjai kelia klausimą dėl valstybės požiūrio keitimo ir galimos intervencijos į biokuro rinką, kad išvengtų jo prieinamumo problemų. Šiuo metu biokuras yra ir išliks pagrindiniu ištekliumi, lemiančiu Lietuvos miestų šildymo kainas. Valstybė detaliai reguliuoja šilumos kainas, tačiau *jų dydį lemia visiškai nereguluojama ir neprognozuojama nacionalinė biokuro išteklių rinka*. Siekiant buitinių šilumos vartotojų patikimo aprūpinimo šiluma ir už protingą kainą svarstytinis priemonės:
  - a. Suformuoti visuomeninį biokuro tiekėją (analogija su dujų ir elektros tiekimu), kuris garantuotų už sąžiningą (reguliuojamą) kainą tam tikro kiekio biokuro (kvotos) parengimą šildymo sezonui. Šilumos gamintojai iki šildymo sezono pabaigos šią kvotą išpirktų ir sunaudotų.
  - b. Biokuro dalis, kaip strateginis išteklius, galėtų būti reglamentuojamas kaip valstybės rezervas (šaltuoju laikotarpiu), analogiškai kaip valstybės saugomi naftos produktai susisiekimo aprūpinimui. Rezervas sunaudojamas ir atnaujinamas kiekvienam šildymo sezonui.
  - c. Biokuro gamybos įpareigojimas Valstybinei miškų urėdijai, kuri panaudodama tiesiogiai savo disponuojamas žaliavas ir masto ekonomiją darytų reikšmingą įtaką biokuro kainų lygiui Lietuvoje.
  - d. Ilgalaikiai, įpareigojantys biokuro tiekimo kontraktai, biokuro gamintojų licencijavimas, įsipareigojimų draudimas ar kitos priemonės, padedančios užtikrinti biokuro patikimą ir pagrįstą prieinamumą Lietuvos vartotojams.
4. Skubus katilinių pertvarkymas, adaptuojant jas prastėjančio biokuro naudojimui. ES paramai kvietimai numatomi tik 2023 metais, vadinasi atnaujinti katilai su šiuo finansavimu gali atsirasti tik 2024 ir vėliau metais. Siekiant paspartinti tam nepritaikytų katilinių adaptavimą miško atliekų naudojimui, tikslinga skubiai parengti paramos

priemonę Klimato kaitos programoje ar kito fondo rėmuose ir paremti būtinas technologines ir aplinkosaugines investicijas.

Pridedama:

- Baltpool pranešimas;
- Baltpool pasiūlymas dėl SM3D.